

Bijdragen mogen niet langer zijn dan zeshonderd woorden. De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten.

het laatste woord

De ontslagen directeur van kunstencentrum De Appel Lorenzo Benedetti.

FOTO: G. REYNDERS/SCHATTENWERK

Cultuur Ontslag directeur De Appel is symptoom

Kunst is meer

In de kunstwereld wordt het binnenhalen van meer bezoekers steeds meer een doel op zich. Dat kan tot een sterke verschraling leiden, schrijft Irene de Craen.

Het voortijdige ontslag bij De Appel van directeur Lorenzo Benedetti komt als een donderslag bij heldere hemel. Het bestuur van De Appel besloot maandag 14 september de samenwerking met Benedetti 'te beëindigen uit onvrede over de wijze waarop hij leiding gaf aan het instituut in voorbereiding op het komende kunstentplan'. Op de website van de Volkskrant legt bestuursvoorzitter Alexandra van Huffelen uit dat De Appel de afgelopen tijd een leider heeft gemist. Uit andere berichten valt op te maken dat Benedetti niet zo'n goede relatie zou hebben met de lokale politiek en andere instellingen. Maar uit de kunstwereld komen steunbetuigingen en bestaat veel onbegrip en onvrede over het optreden van het bestuur.

Nu moet op korte termijn worden gezocht naar een nieuwe artistiek directeur en is er het ambigue bericht dat met 'een extern adviseur' zal worden samengewerkt bij het voorbereiden van het nieuwe beleidsplan.

Voor buitenstaanders is niet inzichtelijk welke andere zaken eventueel vooraf zijn gegaan aan het ontslag, maar het algehele signaal is duidelijk: De Appel zoekt geen directeur met een sterk artistieke visie, het zoekt een manager van het bedrijf De Appel. Helaas is het ontslag ook weer niet

zo verrassend. De beslissing van het bestuur van De Appel past in een lange reeks van ontwikkelingen richting een managementcultuur in de culturele sector. We hebben het de laatste jaren met lede ogen aangezien: kunstenaars moeten ondernemers zijn, instellingen dienen meer eigen inkomsten te genereren, meer draagvlak bij het publiek, betere lokale binding enzovoort, enzovoort. Hier niet aan voldoen kan het einde betekenen van een instelling, want wie het niet redt in het neoliberale marktmodel, is zijn bestaansrecht immers niet waard.

De gevolgen van deze ontwikkeling beginnen steeds schrijnender te worden. Het rendementsdenken van politiek Den Haag is al volledig geïntegreerd in de culturele sector. Het voortbestaan van een instelling staat in directe relatie tot hoeveel geld die weet binnen te halen, wat afhangt van het aantal bezoekers, de hoeveelheid mediagrandacht en ander te verwerven 'draagvlak'.

Het gevolg hiervan is dat de directie bijna uitsluitend bezig is met deze externe eisen, waardoor er veel minder tijd is om de dingen te ontwikkelen waarvoor je dat publiek wilt betrekken. De kerntaken van een instelling zijn bijnazaak geworden, de bijzaken hoofdzaak.

De managementcultuur brengt, behalve meer werk en de verbanning van de artistieke intelligentia, een steeds grotere focus op de cijfers.

Ga door, Theodor

Ikk krijg genoeg van al die mensen die hun afkeer laten blijken van Theodor Holman. Hij is een van de weinigen die zijn bek durft open te trekken en zegt wat, naar mijn mening, veel mensen denken.

Ik ben het niet altijd eens met Holman, maar hij zet me wel altijd aan het denken door de dingen vanuit een andere invalshoek te bekijken. Meneer Holman, ga zo door en trek je niets aan van al die linkse zuurpruimen.

Jeannette Heijzelaar, Amsterdam

Volkskrant, 11 september 2014

69 woorden

Maandagavond, wachtend voor het rode licht, komt er een politieauto naast me staan, om links af te slaan. Voor mij rijdt een Mercedes door het rode licht. De politieauto slaat niet af, maar gaat achter hem aan.

Voor ze uit het zicht zijn vertoeren, zie ik de politieauto plots omdraaien om met een collega een eenzame fietser aan te houden. Gaat de politie voor safe?

Ed Kramer

Wil u met uw mening op deze plaats staan, schrijf dan een brief van maximaal 69 woorden en mail deze naar 69woorden@parool.nl

van rendementsdenken

dan een getal

meetbaarheid en kwantitatieve resultaten van een instelling met zich mee. Deze moeten bij het indienen van een subsidieaanvraag en bij de verantwoording netjes worden ingevuld.

Bij een aanvraag bij het Mondriaan Fonds is een hele pagina bestemd voor de cijfers die het ministerie van OC&W verlangt, naar de inhoudelijke kant vraagt het ministerie niet. Er wordt over kunst gedacht in termen van vraag en aanbod, en een directeur moet deze goed weten te matchen.

Zo stagneert de ontwikkeling van beeldende kunst in het bijzonder en cultuur in het algemeen. Wellicht is dat in eerste instantie vooral merkbaar voor de actieve deelnemers in de sector, maar op de lange termijn

drijven tussen het schrijven van bedrijfsplannen, het maken van sterke-zwakteanalyses en het definiëren van Unique Selling Points.

Dan is het nog veel erger gesteld dan dat het nu lijkt: het zou betekenen dat een instelling als De Appel, met zijn geschiedenis waar we als land trots op mogen zijn, niet meer door de sector zelf gerund kan worden en dat de kunst dus compleet buitenspel is gezet.

Ik hoop dat het niet zo ver is, of in ieder geval nog niet. Is er iets dat het lij enigzins kan keren? Of is iedere vorm van protest, van het weigeren van denken in termen van rendement, draagkracht, vraag en aanbod, per definitie zelfmoord in deze marktgedreven tijden?

Ik denk dat we op het punt zijn beland om te realiseren dat het doel de middelen niet heiligt. Zeker niet wanneer de middelen het doel overschaduwden en het doel op rich worden.

Ik ben erg benieuwd naar het gewenste profiel van de volgende directeur van De Appel. Want als een uitstekende curator die tentoonstellingen maakt op het scherp van de steede en een uitstekende binding heeft met kunstenaars en andere professionals uit het veld, niet is wat je zoekt, wat wil je dan wel?

De kerntaken zijn bijnazaak geworden, de bijzaken zijn de hoofdzaak

zal dat ook duidelijk worden voor het grote publiek, dat de politiek nu zo graag wil bevredigen met populistische maatregelen.

Het is denkbaar dat het ontslag van Benedetti en de richting die De Appel nu op wil gaan, de enige manier zijn om de instelling in zijn huidige vorm te behouden. Dit zou dan het ultieme resultaat zijn van hoe de culturele sector de laatste jaren de directe uitvoerder van het regeringsbeleid is geworden. U vraagt, wij draaien. Alle eigenheid en artistieke intuïtie ver-

Irene de Craen is artistiek directeur van Hotel Maria Kapel in Hoorn en bestuurslid van Platform Beeldende Kunst.

Politici verpesten de politiek

Marcel Duyvestijn is er in geslaagd mij in verwarving te brengen en niet alleen omdat hij ons verwilderd aankijkt onder zijn artikel 'Afscheid van het politieke theater' in de krant van afgelopen vrijdag, maar vooral omdat ik hem niet kan volgen. Veel PvdA-bestuurders zijn vooral rood door het bloed van partijgenoten waarin zij zich baden, met als gevolg dat veel kleinere zich afdreren van de partij en, omdat er geen sociaal-democratisch alternatief is, niet of

de verschillen in strategie waarmee sociaaldemocraten hun gemeenschappelijk doel proberen te bereiken. Binnen een grote partij zijn altijd verschillende opvattingen over de te volgen strategie. Alleen bij totalitaire partijen bestaat de plicht het

Ze houden zich meer bezig met populariteit dan

theater en de inhoud is van generlei waarde. Het verwijt is terecht, het stebel is echter niet schuldig, maar een samenspel van media die hun publiek onderschatten en niet willen informeren maar winst maken, late burgers die niet stemmen omdat het toch niet uitmaakt, en politici die niet de ruggengraat hebben om spelletjes te weigeren. De mensen hebben zich voor een deel afgekeerd van de politiek, omdat die niet op resultaat gericht is, maar op stemmenwinst. Men niet

moeten we voorzichtig zijn met afschaffen van dit systeem. Zonder politieke partijen zijn er geen kieslijsten, is er geen controle op parlementariërs en komt de ondersteuning die partijen hun gekozen leden bieden, geheel in de handen van lobby's, die nu al te veel macht hebben. In de politiek draait het, niet als tussen gewone mensen, om vertrouwen. Hoe kunnen we mensen vertrouwen als we niet begrijpen wat ze zeggen, liegen een kwestie van interpretatie noemen, onmogelijke beloften doen,

recht en vooral onaardig.

Natuurlijk heeft Verspreille alle recht om als journalist te onderzoeken hoe het met de kwaliteit van het eten staat in de Amsterdamse etablissementen, maar haar benadering is wel erg hoog. Kijk eens naar lena.nl, hoe kan het dat bijna iedereen, ook nog gisteren en ergisteren, hoge cijfers geeft aan het eten en de bediening?

Ik nodig Verspreille heel graag uit om met mij, in het geheim, een eentje te tafelen in de Yabreker, en ben er zeker van dat het cijfer 4,5 dan, veel tekeer, op een 7,5 zal uitkomen.

Oswald Schwirtz, Amsterdam

Hein de Kort

Johan Fretz